

Muistot

Sir James Mirrlees 1936–2018

Taloustieteilijä

Sir James Mirrlees (KUVA: IAN HODGSON)

Julkaistu: 14.9. 2:00, Helsingin Sanomat

SKOTLANTILAINEN taloustieteilijä ja talouden Nobelilla vuonna 1996 palkittu **James (Jim) Mirrlees** kuoli 82-vuotiaana kotonaan lähellä Cambridgaa 29. elokuuta 2018. Hän toimi professorina Nuffield Collegessa Oxfordin yliopistossa vuoteen 1995 asti, jolloin hän siirtyi Trinity Collegeen Cambridgen yliopistoon. Eläkkeelle jäätyään hän siirtyi vuonna 2003 Hongkongin kiinalaiseen yliopistoon.

Mirrlees tunnetaan taloustieteen sisällä ennen kaikkea vuonna 1971 julkaistusta optimaalisen tuloverotuksen teoriaa käsittelevästä artikkelista. Siinä hän kehitti joukon matemaattisia välineitä, joiden avulla oli mahdollista ymmärtää paremmin tasapainoilua tulonjaon oikeudenmukaisuuden ja tehokkuuden välillä. Esimerkiksi Mirrleesin mallin laajentamisen avulla on voitu osoittaa, että verorahoitteisten julkisen sektorin palvelujen avulla voidaan saavuttaa haluttu tulonjako pienemmin tehokkuuskustannuksin kuin siinä tapauksessa, että ihmiset joutuisivat ostamaan nuo palvelut markkinoilta.

Mirrleesin tutkimusten vaikutus ei ole rajoittunut pelkästään julkistalouden tutkimukseen. Sekä optimaalinen tuloveromalli että vuonna 1974 julkaistu ”moral hazard” -ongelmaa käsittelevä tutkimus ovat olleet tärkeitä informaation taloustieteen kehitykselle.

Mirrleesillä on siis ollut huomattava vaikutus mikrotalousteorian kehitykseen 1970-luvulta eteenpäin.

Hänellä on ollut myös merkittävä rooli talouspolitiikan neuvonantajana, erityisesti Skotlannissa. Lisäksi hänen johdollaan tehty ja hänen nimeään kantava Mirrlees Review (2010) on saavuttanut maailmanlaajuisesti keskeisen aseman veropolitiikan arvioinnissa ja kehittämisessä.

OPETTAJANA Mirrlees tunnettiin poikkeuksellisesta omistautumisesta opiskelijoiden ohjaukseen. Monet hänen oppilaistaan ovat saavuttaneet merkittävän aseman taloustieteilijöiden ammattikunnassa ympäri maailmaa. Vuosina 1976 ja 1977 hän luennoi yhdessä MIT-professori Peter Diamondin kanssa Yrjö Jahnssonin säätiön järjestämällä kurssilla pohjoismaisille jatko-opiskelijoille julkistalouden juuri 1970-luvulle ajoittuneesta merkittävästä kehityksestä.

Tässä kehityksessä molemmilla oli keskeinen rooli. Hänen monista Suomi-yhteyksistään kertoo myös vuoden 2006 kunniatohtorius Helsingin kauppakorkeakoulussa.

Musiikki oli Mirrleesille tärkeä asia. Hän oli itse myös taitava pianisti.

Mirrleesin ystävällistä hahmoa jäävät kaipaamaan myös hänen suomalaiset ystävänsä.

Matti Tuomala

Kirjoittaja on Jim Mirrleesin oppilas.